

OTTHONUNK AZ EGYHÁZ

A péceli katolikus egyházközség hírlevele
Pécel, XVI. Évfolyam 46. szám, 2022. november 12

Szent Márton tisztelete Magyarországon

Márton a középkor egyik legnépszerűbb szentje volt. Mint egykori katona, *miles Christiként* a harcosok is védőszentjüknek tekintették. Később Márton szerzetes, majd Tours város püspöke lett, így a bencések és a főpapok is különösen tisztelték. Az ezredforduló előtt kultuszában azonban nem ezek voltak a domináns elemek, hanem tisztelete elsősorban a királyi hatalommal kapcsolódott össze.

507-ben Tours városából indított támadást az ariánus vizigótok ellen és a hadjárat előtt a város védőszentjének, Mártonnak a segítségét kérve tett fogadalmat. A győztes hadjárat után Márton a Meroving-dinasztia legfontosabb védőszentje lett. A Meroving királyok a szent fő ereklyéjét, a köpenyét, latinul a cappát is megszerezték maguknak.

Az Árpádok hatalmának biztosítása és nemzetközi elismertetése érdekében fia számára Géza feleségül kérte Henrik bajor herceg hűgát, Gizellát. A bajor herceg leányát csak hozzá illő férjhez adták feleségül. Gézának bizonyítania kellett.

Bár Tours-i Szent Márton Pannónia szülötte, egyes történészek szerint tisztelete a Géza fejedelem hívására misszióba érkező német bencéseknek köszönhetően honosodott meg, akik a Pannonhalmára épített kolostoruknak is a nagy katonaszentet választották.

A sikeres lelki munkát bizonyítja a pannonhalmi alapítólevélben Szent István azon kijelentése, miszerint ifjú korában, tehát a 980-as években és a 990-es évtized elején különös segítséget kapott Szent Mártontól. Fogadalmat tett ugyanis neki, hogy ha győzedelmeskedik az ellene támadó külső és belső ellenség felett, a pannonhalmi apátságot kiváltságokban részesíti. Mint tudjuk, győzött és fogadalmát is betartotta.

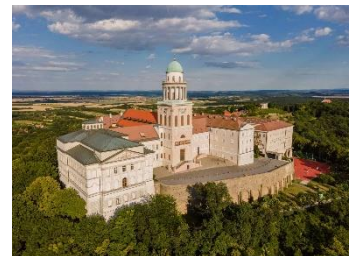
Szent István Koppány és a pogányság felett Szent Márton segítségével győzedelmeskedett és így neki köszönhették - a korszak felfogása szerint - István és utódai hatalmukat. Szent Márton a 997-es győzelem után az Árpádok és a keresztény Magyarország oltalmazója lett. Szent István kisebb legendája is Szent Márton patrónusi és csatasegítő szerepére utal, amikor a besenyő támadás kapcsán a királlyal azt mondatja: „Távozzatok, távozzatok, mert parancsolómtól elnyertem védelmezőm és vezérem, vagyis Szent Mártont, aki nem fogja tűrni, hogy harapások az igazak legelőit marcangolja” (Kurcz Ágnes fordítása). 1073-ban pedig Salamon király és a hercegek, Géza és Szent László Szent Márton napján kötnek tűzszünetet. A korabeli elképzelés szerint a szent nap és így maga a szent növeli az egyezség erejét.

Szent Márton országpatrónusi szerepe a zsinati határozatokban és a középkori magyar liturgiában is kimutatható. Az 1092-es szabolcsi zsinat három napos vigiliát rendelt Szent Márton napjához. Az ünnep rangjának kiemelése Magyarország védőszentjének szólt.

Szent Márton országpatrónus szerepe az Árpádok kihalása után is fennmaradt. 1427-ben Zsigmond király egy oklevelében Mártont az ország legfontosabb védőszentjének nevezte.

Az idők folyamán azonban Szűz Mária kultusza háttérbe szorította a többi ország patrónust, különösen Márton és György jelentőségét. Szent Márton tiszteletének államalapítás kori jelentőségét azonban a mai napig bizonyítja a pannonhalmi bencés apátság.

Forrás: Koszta László - Szent Márton tiszteletének magyarországi kezdete

Galgamenti ifjúság őszi találkozója

A nyári önfeleledt táborozás után ismét találkozott a nagy csapat – vagy legalább is, aki el tudott jönni – október 29-én, Kerepesen a Szent Anna templomban.

Az alkalom témája az imádság volt és a közbenjárás szerepe.

A napot Bezák Tamás atya által celebrált Szentmisével kezdtük, amelyhez a zenei szolgálatot a helyi gitáros csapat teljesítette. A prédikációban az aznapi evangélium magyarázata mellett már említés

került a nap témájáról.

Ezt követte különböző helyszíneken egy jó hangulatú kiscsoportos beszélgetés, ahol a tagok megismerkedhettek egymással egy kötetlen beszélgetés formájában, illetve a régi ismerősök megoszthatták a tábor óta szerzett élményeket.

Az előadásra aztán újra összegyűltünk a templomban. Ezen szó volt először magáról az imáról, a különböző imamódokról, majd a közbenjáró imáról és annak fontosságáról, végül Mária értünk való közbenjárásáról. Mindhárom részhez kapcsolódott 1-1 tanúságtétel, ami még jobban megerősítette az elhangzottakat.

A finom ebéd az udvaron főzött bográcsgulyás volt, amit betetőzött a rengeteg finom sütemény, amit a résztvevők a beszélgetések közben elmajszoltak.

A következő napirendi pont, (hogy el ne aludjunk a nap hátralévő felében) közösségi játék volt az udvaron, amely alatt további lehetőség nyílt az ismerkedésekre, régi kapcsolatok ápolására. A mozgás után újabb elmélyülés következett, amely során kiscsoportokban osztottuk meg egymással imaszokásainkat és a belőle fakadó Istenélményeinket. A legidősebbek csoportjában jó volt hallani, milyen sokaknak vált az életében fontossá a rózsafűzér imádkozása, illetve, hogy többeknek az egyik legkedvesebb imamódja a szent ignáci szemlélődés, valamint a zsolozsma.

A nap lelki ívének lezárásaként egy félórásra tervezett (de tovább tartott ☺) vezetett Szentségimádás volt. A megosztott gondolatok és az ismert karizmatikus, ifjúsági énekek valóban elősegítették az Úrral való találkozást és a vele való személyes kapcsolat elmélyülését.

Ez után következett a program legkövetlenebb része: a teaház, ahol már tényleg a bulié volt a főszerep.

A téli találkozóra várhatóan Galgahévízen fog sor kerülni a jövő év elején. **Csokonay Ágnes**

Hogy értsük, amit látunk és éljük, amit hiszünk A kereszttetés hagyománya

Ahogy azt az előző heti prédikációban is hallottuk, aki valóban Istenhez akar tartozni, az nem tekinti a jól megszokott gyakorlatokat, hittételeket konyhakésznek, amit csak fogyasztani kell, hanem időről időre elgondolkodik rajta, kérdéseket tesz fel. Ezek nem törvényszerű, hogy kritikai szándékkal tegye, de frissíti magában: mit jelentett régen és mit jelent számomra most?

Így marad a kapcsolat a hit belső tartalma, a gesztusok, a közösség és az egyes személyek között.

Biztos mindenkinek van olyan mozzanat amihez nehéz kapcsolódnia. Nem csoda, hisz egy kétezer éves hagyományt kell magáévá tennie.

Az alábbiakban a kereszttetés mozzanatát fogom bemutatni.

Egyértelmű bizonyítékaink vannak a korai atyák írásaiból, hogy a kereszttetés gyakorlata nem késő középkori fejlemény, egyfajta ortodox vagy katolikus „elhajlás”, hiszen az ókeresztény egyház már a második században ismerte és gyakran alkalmazta. A rendelkezésre álló bizonyítékok azt mutatják, hogy a keresztet eredetileg nem a mai formában „rajzolták” magukra, másokra, vagy bizonyos tárgyakra, hanem a hüvelyk- vagy mutatóujjukkal jelölték meg vele saját homlokukat. Ezt a patrisztikus irodalomban számtalan utalás tanúsítja, és egyértelműen összefügg a Szentírás bizonyos hivatkozásával, elsősorban Ezékiel próféta látomásával (Ez 9,1–11), mely szerint az Úr csak azokat kímélte meg öldöklő angyalainak haragjától, akiket – mivel nem vettek részt a bálványimádás utálatosságában – egy kerub a homlokukon megjelölt (a Tau betű kereszt alakú jelével). Ez

visszhangzik Szent János apostol jelenéseiben is, ahol ugyanígy menekülnek meg Isten választottjai a végső pusztulástól az ítélet napján (Jel 7,3; 9,4 és 14,1).

„Minden mozdulatunk előtt” – írja Tertullianus (160–240) – „jövés-menésünk során, amikor lábbelinket és ruhánkat föl vesszük, amikor mosakszunk, amikor étkezünk, amikor meggyújtjuk lámpásainkat, fekvé vagy ülve, minden közönséges foglalatosságunk közepette homlokunkat megjelöljük a kereszt jelével” (*De corona*, cap. 3). Más atyáktól tudjuk, hogy a keresztények között nemcsak a homlok megjelölése volt elterjedt, de gyakran az ajkukat (Jeromos, *Epitaphium S. Paulae*) és szívüket is (Prudentius, *Liber Cathemerinon*, VI, 129) hasonlóképpen áldották meg (ez a hármasság ma is szokásban áll az evangéliumolvasás előtt, mely a gyakorlat rendkívüli ősiségét mutatja). Egyes szentségek (pl. betegek kenete) és szentelmények (hamvazkodás) kiszolgáltatásakor a pap is ilyen kis keresztet alkalmaz.

Ezen a ponton meg kell említenünk az áldozati liturgia ünneplése során használt kis keresztvetéseket is a följánlott ajándékok fölött, főleg ami a misekánon alatt hagyományosan alkalmazott meglepően gyakori áldásokat illeti – zsinat előtti liturgiában 25 alkalommal. A VI. Pál-féle reformliturgiában ezekből egyetlen egy maradt meg (a *Te igitur* alatt)! A formájuk és funkciójuk alapján ezek a szentmise szertartásos mozzanatainak nagyon ősi rétegét képezik és már eleve keresztvetések voltak.

Valószínűleg tűnik, hogy a ma közismert nagyobb keresztvetésünk (homloktól mellig és válltól vállig) általános bevezetése a monofizitizmus és monotheizmus által kiváltott, a IV. századtól a VII. századig elhúzódó hitviták közvetett eredménye. A hüvelykujj vagy az egyetlen mutatóujj használatát jelképes okokból fokozatosan fölváltotta a két ujj (a mutató- és a középső ujj, illetve a hüvelykujj és mutatóujj) mint Krisztus két elválaszthatatlan, de keveredés nélkül egyesült természetének és két teljes értékű (isteni és emberi) akaratának nyilvános kifejezése (és megvallása). Figyelembe véve, hogy a kereszt megrajzolásához már nem egy, hanem két ujjat használtak, az üldözések kora után már rejtőzködni sem kellett és látható módon akarták igazhitőségüket bizonyítani, logikusnak tűnik, hogy egy szélesebb gesztussal, nagyobb mozgással kössék össze a keresztvetést.

Európa egyes területein, elsősorban a mediterrán régióban elterjedt szokás, hogy a keresztvetés után ajkukhoz érintik – megcsókolják – a hüvelyk- és mutatóujjuk felső percével megformált apró keresztet. A keresztvetést követő csóknak megvannak a liturgikus párhuzamai is, ugyanis néhány érett középkori miserítusban a rubrikák szerint a celebráns az oltárhoz való fölmenetele után, de még az introitus előtt keresztet rajzolt az oltárra, majd annak helyét csókkal illette (mint ahogy egyébként akár mást is, pl. az oltárkeresztet, az evangéliumskönyvet vagy a misekönyvet a kánonképnél).

Az érett középkorban – talán egy-két elszigetelt kivételtől eltekintve – már biztosan általános a mai latin gyakorlatból ismert balról jobbra haladó mozdulat, melyhez természetesen – mint a liturgikus gesztusok szinte mindegyikéhez – születtek allegorikus, lelki magyarázatok. A sokféle értelmezés közül itt most csak egyet idézünk az angliai Syon kolostor (Isleworth, Middlesex) Brigitta-rendi apácáinak XV. századi, lelki olvasmányokat tartalmazó könyvéből: „És akkor jelöld meg magadat a szent kereszt jelével, hogy elűzd magadtól a gonoszlelket minden csalárdságával együtt! Mert, amint Aranyszájú Szent János mondja, a gonoszlelkek bárhol meglátják a kereszt jelét, elmenekülnek onnan, mert úgy félik azt, mint a botot, amellyel elverik őket. Önmagad megáldása során a kezdeddel kezd a fejedtől lefelé, majd a baloldalon, és hidd, hogy a mi Urunk, Jézus Krisztus a Főtől indulva szállott alá, vagyis az Atyától jött a földre szentséges megtestesülése által, a földről pedig balra ment, vagyis keserűséges kínhalála által az alvilágra szállt, onnan azután dicsőséges mennybemenetele által fölment Atyjának jobbárára.”

Forrás: katolikus.ma

KIADJA A MAGYAROK NAGYASSZONYA RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG, PÉCEL.

Szerkeszti a plébános engedélyével: Csokonay Anna, Varga Ili.

Az újságba szánt írásokat a következő e-mail címre várjuk: plebania.hirlevel@gmail.com

Az írások tartalmáért a szerző nevével vállalja a felelősséget!

Pécel, 2022. Nov. 13 – 20.

Évközi XXXIII. hét

		Jeles napok	Szentmise	Miseszándék	Egyéb programok
12	SZOMBAT	Szt Jozafát	Előesti sztm: 18:00	a Tösmagi és Molnár csal + tagjai, ifj Szalai Károly l.ü.	
13	VASÁRNAP	ÉVKÖZI 33. VASÁRNAP A SZEGÉNYEK VILÁGNAPJA	10:30 18:00	élő édesanya Zeller Erzsébet; +Nagy István Péter, élő és + cstg	
14	HÉTFŐ		7:30	+ Szilágyi Zoltán és élő cstg	
15	KEDD	<i>Nagy Szt Albert</i>	—————		Csendes Szentségimádás 19:30-21:00
16	SZERDA	<i>Skóciai Szt Margit</i>	—————		
17	CSÜTÖRTÖK	<i>Nagy Szt Gertrúd</i>	—————		Szentségimádás: 8:00-10:00; 19:00-21:00
18	PÉNTEK	A Szt Péter- és Szt Pál-bazilikák felszentelése	18:00	+nagynéni és nagybácsi l.ü.	Bibliakör: 19:00 (Iskola)
19	SZOMBAT	Árpád-házi Szt Erzsébet	Előesti sztm: 18:00	Teréz és Erzsébet édesanyák l.ü.	Szentségimádás 19:00-20:00
20	VASÁRNAP	KRISZTUS, A VILÁGMIN-DENSÉG KIRÁLYA	10:30 18:00	Karitászcso. élő és + tagjaiért +Czétényi András és fel Ilona, ifj Czétényi András és fel. Katalin, +Bodrogi Ferenc és fel Erzsébet, +Söröd András és fel Erzsébet, +Mikes András, +Pálvölgyi Erzsébet Ottília irgalmas nővér, +Jónás Károly	

- A jövő évi naptárak, kalendáriumok a sekrestyében átvehetők az ár kifizetése után dec. 4-ig.
- Jövő vasárnap a perselyadományokat a Karitászcso. javára gyűjtjük.
- Jövő szombaton, Krisztus király előestéjén az Eucharisztikus Kongresszusra való készüllet alatt hagyományá vált Szentségimádás az esti misét követően 7-től 8 ó-ig lesz megtartva. A szentségimádás alatt gyóntatás lesz. A csendes szentségimádás végén az elmúlt egyházi évért hálaadást végzünk, elimádkozzuk a Jézus Szíve litániát és a felajánló imádságot Jézus Szívéhez.
- A karitászcsoport a Szent Erzsébet iskolával együttműködve tartós élelmiszert gyűjt helyi rászorulóknak számára november 19-től 30-ig. A szombati és vasárnapi szentmisék idejében a templom előterében elhelyezett dobozokba hozhatják a hívek adományait, hétközben pedig a Szent Erzsébet Iskolába a főbejáratnál, lépcső alatt a kijelölt helyre lehet bevinni. Megkérjük a kedves híveket, hogy kizárólag tartós élelmiszereket hozzanak, ruhaneműt és más fajta adományokat most nem tudunk fogadni.
- A karitászcsoport idén is készít adventi koszorúkat, melyek a templomból vihetők el a november 19-i és 27-i hétfőjén. A koszorúért elfogadott pénzádományokat szintén helyi rászorulóknak támogatására fordítják. Adventi koszorú megrendelésre is van lehetőség, amelyet a templomban az újságos asztalnál feliratkozva lehet megrendelni, vagy a karitászcsoport pecelika@pecel.vaciegyszazmegye.hu e-mail címére elküldeni.